

Handlingsplan for et godt psykososialt miljø.

Godt elevsyn
+ gode rutiner
+ god saksgang
=godt skolemiljø.

Bekkelaget skole 2016-2017

Innhold:

1. Forord
2. Mobbing på nett.
3. Mål for skolens læringsmiljø
4. Forebygging arbeid på Bekkelaget skole
5. Kjennetegn på et godt læringsmiljø
6. Rutiner for oppfølging av krenkende atferd.
7. Mulige konsekvenser
8. Lovverk

1. Forord

Godt psykososialt miljø på skolen

Skolens psykososiale miljø handler om hvordan ansatte og elever oppfører seg overfor hverandre på skolen. Med psykososialt miljø menes her de mellommenneskelige forholdene på skolen, det sosiale miljøet og hvordan elevene og personalet opplever dette. Det psykososiale miljøet handler også om hvordan elevene opplever læringssituasjonen.

Alle elever har rett til et godt psykososialt miljø. Det betyr at skolemiljøet skal fremme helsen, trivselen og læringen til elevene. De skal blant annet ikke bli utsatt for krenkende ord og handlinger verken fra medelever eller lærere. Krenkende ord og handlinger kan for eksempel være mobbing, vold, rasisme og utestenging, eller enkeltstående utsagn om utseende eller funksjonshemninger

Grunnet ubalanse i makt - og styrkeforholdet mellom voksen og elev på en skole, hviler det et ekstra ansvar på de voksne til å uttrykke seg på en måte som ikke oppleves krenkende. Det gjelder spesielt bruk av ironi, sarkasme og humoristiske utsagn på bekostning av eleven.

Bekkelaget skoles handlingsplan for et godt psykososialt miljø viser skolens beredskap i å forebygge, avdekke, iverksette tiltak og følge opp krenkende atferd. Handlingsplanen inneholder rutiner, tiltak og faglige prinsipper som skal følges av alle ansatte ved skolen.

Elevenes opplevelse av det psykososiale miljøet avgjør om det er godt nok.

Det er elevens egen opplevelse av det psykososiale miljøet som er avgjørende. Hvis det psykososiale miljøet ikke fremmer helse, trivsel og læring, innebærer det at elevens psykososiale miljø ikke er godt nok. Rektor, lærere eller medelever skal ikke bagatellisere hva eleven opplever. Rektor kan for eksempel ikke vise til at det generelt er lite mobbing på skolen. Hvis eleven opplever at noe er ubehagelig og krenkende, skal skolen ta det på alvor.

2. Mobbing på nett

Mobbing ved hjelp av mobiltelefon og internett foregår mest utenfor skolen. På Bekkelaget skole tar vi likevel opp denne formen for mobbing på skolen. Det er ikke lov å bruke mobiltelefon på skolen. Internett og e-post skal bare brukes i tilknytning til undervisning. Konsekvens for overtredelse er utestengelse fra skolens nett i 14 dager.

Husk at elever som er utsatt for tradisjonell mobbing på skolen, også kan være utsatt for digital mobbing.

3. Mål for skolens psykososiale miljø:

Elevene på Bekkelaget skole skal oppleve et inkluderende og trygt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring.

- Alle elever får være med i lek (eks. friminutt og AKS)
- Alle elever skal ha noen å være sammen med og oppleve sosial tilhørighet.
- Alle elever skal oppleve et skolemiljø fritt for krenkende atferd (nulltolleranse).
- Alle elever opplever at de får hjelp til å løse konflikter.
- Alle elever skal føle seg trygge på å ta ordet i undervisningssituasjonen (f.eks aksept for å svare feil)
- Alle elever skal oppleve tilpasset opplæring.

Mål for skolemiljøarbeidet:

Bekkelaget skole har rutiner og jobber systematisk for å sikre elevenes psykososiale miljø, jfr § 9A-3.

- Alle skolens ansatte kjenner til aktivitets- og handlingsplikten. Ved mistanke eller kunnskap om krenkende atferd skal ansatte gripe inn, eller undersøke saken og varsle skoleledelsen ved å fylle ut et rapporteringsskjema "Bekymring om elevens læringsmiljø".
- Dersom elev eller foresatte ber om tiltak vedrørende elevens psykososiale miljø fatter rektor vedtak, jfr 9A-3, tredje ledd.
- Elevsaker evalueres etter oppsatt dato i vedtaket og i AMU hvert halvår.
- Skolens handlingsplan behandles i elevråd, FAU, driftsstyre, SMU og personalet en gang i året.

4. Forebyggende arbeid på Bekkelaget skole:

- Forsterket inspeksjon. De som inspiserer observerer elevene aktivt og involverer seg for å forebygge at konflikter utvikler seg. Alle inspiserende voksne har refleksvest.
- Mentorsamtaler. Elevsamtale med kontaktlærer hver 3.-4. uke.
- "Steg for steg" 1. – 4.trinn, opplæring i sosiale ferdigheter. Jevnlig "Klassens time".
- Trivselsprogrammet -organisert aktivitet i storefri. Trivselsledere.
- Kanonballturnering. Våren – mellomtrinn.
- Familiegrupper på småskoletrinnet og årstidsgrupper på mellomtrinnet, kontaktlærer i samarbeid med foreldre.
- Utforming av klasseregler ved skolestart. Klassereglene henger synlig i klasserommet og gjennomgås jevnlig i løpet av skoleåret. Alle lærere.
- Skolens husregler (ordensreglement) tas opp ved oppstart av skoleår i personalet, i alle klasser, i FAU, DS, SMU og elevråd.
- Sosiallærer kan ha samtaler med elevgrupper om trivsel og mobbing.
- Ukentlige møter mellom skolens lærere og baseledere på Aktivitetsskolen med tema sosial kompetanse.
- Ekskursjoner med klassen og trinnet.
- Gode rutiner for oppstart og avslutning av dagen i klasserommet og på Aktivitetsskolen.
- Standarder for elever, lærere og Aktivitetsskoleansatte drøftes i fellestid.
- Sosial kompetanseplan- avsatt tid hver uke til arbeid med sosial kompetanse. Teamtid.
- Fellessamlinger i gymsalen. 5 gng/år. Lærere ansvarlig sammen med elever på årstrinn.
- Fadderordning. Møtes jevnlig gjennom året.
- Julefrokost og juletrengang/ påskefrokost/ skidag og sommeravslutning.
- Kunst/ kulturuke. Kunstukekomitè.
- Elevrådsarbeid og møter i SMU (skole og miljøutvalget). Ca. 1 gng/mnd.
- Oppfølging av brukerundersøkelse og elevundersøkelse. På skolenivå, på årstrinn og i klasse.
- Elevene får opplæring i nettvett. Kveldskurs for foresatte. Fast på 4. trinn, en gng/år.
- Avtalen Partnerskap mot mobbing; Skolen samarbeider bl.a. med Trivselgruppa i FAU, Bekkelaget Sportsklubb, kor og korps om barnas nærmiljø. Eks. Skolen profilerer aktiviteter på hjemmesiden. Skolen har integrert trompetundervisning på 2. trinn

5. Kjennetegn på et godt læringsarbeid

Lærerens evne til å lede klasser og undervisningsforløp

Læreren

- har en tydelig struktur i undervisningsforløpet
- formulerer tydelige mål for elevenes læring og læringsmiljø
- har høye forventninger til alle elevene, tilpasset deres forutsetninger
- gir tydelige og konstruktive tilbakemeldinger til elevene, både faglig og sosialt
- bruker tilbakemeldinger fra elevene for å justere opplæringen
- skaper et inkluderende miljø og et læringsfellesskap blant elevene
- utarbeider regler i samarbeid med elevene, og håndhever disse konsekvent
- bevisstgjør og ansvarliggjør elevene i eget læringsarbeid
- involverer elevene, og gir dem mulighet for medvirkning

Positive relasjoner mellom elev og lærer

- Læreren har evne til å inngå i en positiv og støttende relasjon med hver enkelt elev.
- Eleven opplever trygghet og tillit, og å bli sett av læreren.
- Læreren har tro på at elevene kan lære og nå målene for opplæringen.
- Læreren skaper engasjement og motivasjon for læring, og bidrar til god selvfølelse hos alle elevene.
- Lærer og elev har samme forståelse av hvilke krav som stilles til et godt læringsmiljø, blant annet hvilken sosial kompetanse som blir etterspurt og verdsatt.

Positive relasjoner og kultur for læring blant elevene

Elevene

- har en kultur for læring og et læringsfellesskap. Blant elevene er det positivt å være aktiv og interessert, det eksisterer ikke negativt gruppepress mot å gjøre sitt beste på skolen
- aksepterer ulikheter og at det både er greit å være flink og å ha utfordringer – faglig og sosialt
- samarbeider og har felles opplevelser
- opplever trygghet og tillit, og føler seg inkludert
- forstår hvilke krav som stilles til et godt læringsmiljø, blant annet hvilken sosial kompetanse som blir etterspurt og verdsatt
- opplever nulltoleranse for krenkende ord og handlinger

Godt samarbeid mellom skole og hjem

- Foreldre og lærere formidler de samme positive forventningene til eleven, tilpasset elevens forutsetninger.
- Hjem og skole ”snakker samme språk”. Foreldre må få en innføring i skolens språk, slik at eleven ikke må leve i to forskjellige verdener.
- Lærerens, foreldrenes og elevens forventninger til hverandre er tydelig uttalt og forstått av alle parter.
- Foreldrene har reell medvirkning.

God ledelse, organisasjon og kultur for læring på skolen

- Ledelsen kommuniserer tydelige mål og forventninger til alle ansatte.
- Ledelsen foretar løpende vurderinger og gir tydelige tilbakemeldinger til de ansatte.
- Det er et positivt samarbeidsklima og gode relasjoner mellom de ansatte, og mellom ansatte og ledelsen.
- Skolen har et entydig ordensreglement med kjente konsekvenser som følges opp i praksis.

6. Rutiner for oppfølging av krenkende atferd.

1.
Alle ansatte skal følge med på om alle elever har det trygt og godt på skolen (aktivitetsplikten). Dette gjelder i undervisningssituasjoner, i friminutt og i mentor.

2.
Undersøkelser. Alle ansatte på skolen har plikt til å finne ut hva som faktisk har skjedd. De skal ikke vente og se det an, men ta tak i det så raskt som mulig. Samtale med den som har blitt plaget, for å skaffe informasjon og gi støtte. Dersom det skjer i friminuttet har inspiserende lærer plikt til å melde fra til kontaktlærer. Kontaktlærer informerer foresatte. Det kan gjennomføres klassemiljøundersøkelse, eks. Innblikk for å avdekke bl.a. skjult mobbing.

3.
Ved mistanke eller melding om lite tilfredsstillende læringsmiljø/mobbing/krenkelser skal *rapportskjema* for "bekymring om elevens læringsmiljø" fylles ut og leveres til ledelsen. Elever, ansatte og foresatte kan melde til skolen om mobbing og/eller dårlig psykososialt skolemiljø.

4.
Rektor avgjør hva skolen skal gjøre videre i saken og plikter å undersøke videre. Skolen informerer foresatte i saken og om elevens rettigheter i forhold til psykososiale miljø, enkeltvedtak og tiltak.
Rektor fatter et enkeltvedtak dersom det avdekkes mistriivsel og/eller krenkelser. Vedtaket skal inneholde tiltak som skal iverksettes umiddelbart. Dersom foresatte eller elev ber om tiltak skal det fattes et vedtak.

5.
De som mobber eller krenker, tas inn til samtale, en av gangen. Hensikten med samtalen er å gi beskjed om at mobbingen er uakseptabel og at den må stoppe umiddelbart. Gjør avtaler om hva som skal skje, og sett opp en ny samtale. Samtalene følges opp i *mentor* og må dokumenteres. Foreldre informeres.

6.
Samtaler med foreldrene til mobberne. Sosiallærer eller rektor snakker med elevene skal foresatte informeres samme dag. Samtalene må dokumenteres.

7.
Sanksjoner og dokumentasjon. Sett inn sanksjoner overfor mobbere dersom det er nødvendig. Sanksjonene skal dokumenteres. (se konsekvenser)

8.
Oppfølging. Kontaktlærer følger opp tiltakene og informerer foresatte. Tiltakene videreføres til mobbingen opphører. Sosiallærer har avsluttende samtaler med elev og foresatte. AMU kontrollerer at alle innmeldte saker er fulgt opp hvert halvår.

9.

Søk råd og hjelp om nødvendig. Ledelsen kan ta kontakt med f.eks. PPT, barnevern, politi og BUP.

7. Mulige konsekvenser ved mobbing

Nivå 1:

- Ringe hjem fra rektors kontor.
- Miste et privilegium eller aktivitet.
- Konsekvenser i hjemmet etter avtale med foresatte.

Nivå 2:

- Parade (mobberer må starte tidligere på skolen, slik at offeret ikke plages på skoleveien)
- Gjensitting (mobberer må sitte igjen etter undervisningen er slutt slik at offeret ikke plages på hjemveien)
- Bortvisning fra undervisning.
- Foreldrene må hente eleven.

Nivå 3:

- Mobberer kan få undervisning utenfor klassen i en periode.
- Midlertidig klassebytte for mobberer.
- Permanent klassebytte for mobberer.
- Bekymringsmelding til barnevernet

Nivå 4:

- Mobberer tilrås å bytte skole.
- Politianmeldelse

8. Lovverk

Opplæringsloven §9A-3 omhandler elevenes psykososiale miljø.

"Skolen skal aktivt og systematisk arbeide for å fremje eit godt psykososialt miljø, der den enkelte elev kan oppleve tryggleik og sosialt tilhør. "

- Opplæringsloven §9a-3 – andre ledd- personalets handlingsplikt

"Dersom nokon som er tilsett ved skolen, får kunnskap eller mistanke om at ein elev blir utsett for krenkjande ord eller handlingar som mobbing, diskriminering, vald eller rasisme, skal vedkommande snarast undersøkje saka og varsle skoleleiinga, og dersom det er nødvendig og mogleg, sjølv gripe direkte inn."

- Opplæringsloven §9a-3 – tredje ledd- Plikt til å behandle anmodningar fra elever/ foresatte.

"Dersom en elev eller forelder ber om tiltak som vedkjenn det psykososiale miljøet, deriblant tiltak mot krenkjande åtferd som mobbing, diskriminering, vald eller rasisme, skal skolen snarest mogleg behandle saka etter reglane om enkeltvedtak i forvaltningslova.."

- Forvaltningsloven § 28 og 29- klageadgang.